

Emre Aracı
emre.araci@andante.com.tr

Benjamin Britten'ın İstanbul ve Ankara ziyareti

20. yüzyılın önemli bestecilerinden Benjamin Britten ve tenor Peter Pears, Uzak Doğu ülkelerine kadar uzanacak turnelerinin ikinci durağı olarak 1955 Kasım'ında Türkiye'yi ziyaret ederler. İstanbul ve Ankara'da verdikleri üç resital, izleyiciler ve Türk basını tarafından görülmemiş bir ilgiyle karşılanır, geniş ses getirir. Turnenin en dikkat çekici yanlarından biri de Britten'in Cemal Reşit Rey ile tanışması ve bestecimizin eserlerini İngiltere'de yayımlatma arzusudur.

Benjamin Britten ve Peter Pears

Londra hummalı bir şekilde Olimpiyatlara hazırlanıyor. Regent Street, bütün katılımcı dünya ülkelerinin bayraklarıyla bezeli. Geleneksel İngiliz yazında ise havanın derecesi yağmur damlalarının derecesinden anlaşılıyor. Sonbahardan farksız! Gulf Stream İngiltere'nin güneyinde sabitlenmiş; Mayıs'tan beri Britanya'yı baştan aşağı dolaşan ve henüz üçüncü günü sönen Olimpiyat meşalesini ise protestoculardan ziyade, Tanrı Zeus'un yıldırım tehditleri sabote ediyor. Kendimi yalnız hissettiğim anlarda güvenli bir liman gibi sığındığım ve girer girmez elimi attığım kitaplardan hayalimde farklı ufuklara ve geçmiş asırlara seyahat etmeye hazırlandığım Piccadilly'deki Hatchards kitabevine bu defa soğuk ve yağmurdan kaçmak için adım attığımda, her zaman olduğu gibi vitrin ve tezgâhlarında günün güncel olaylarından yola çıkarak tarihsel ve tematik bir titizlikle yerleştirilen, her biri birer meşale gibi duran, cilt cilt yayında farklı perspektifler seçebiliyordum. Londra üçüncü defa Olimpiyatlara ev sahipliği yapan tarihteki tek şehir şu an için; ve Londra'nın 1797'de açılan bu en eski kitapçısında gözüme çarpan geçmiş Olimpiyat afişleri zamanın nasıl da hızlı bir şekilde değiştiğini gösteriyor.

Ne olduğu belirsiz, garip ve abuk subuk 2012 Olimpiyat logosunun yanında II. Dünya Savaşı'ndan ötürü dört sene ertelenen 1948 yılının Londra Olimpiyatları için hazırlanan afiş, Big Ben ve Westminster Parlamento Binası'nın önünde betimlenen Myron'un Discobolus'u ile birlikte insanı sporun yanında British Museum'a, tarih ve estetiğin sayfalarına götürüyor. O an için Hatchards'dan çıkıp pek de uzak olmayan Russell Square'e, British Museum'a, Hadrianus'un Tivoli'deki sarayında bir kazıda keşfedilen Discobolus'un yanına gidip 1948'lere geri dönmek istiyorum; belki daha

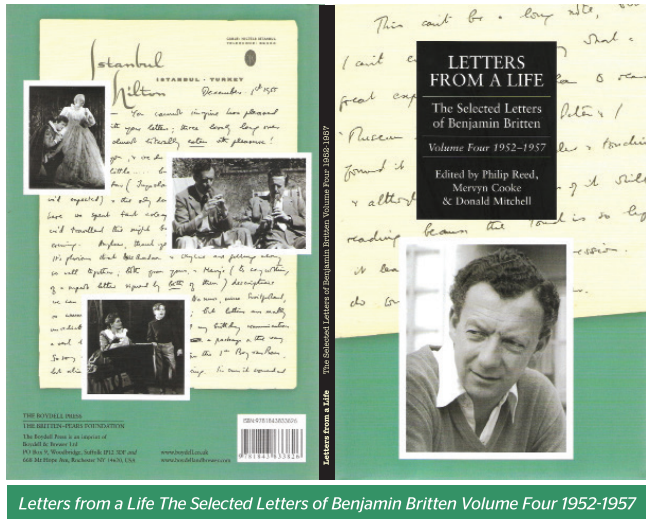
1948 Londra Olimpiyatları afişi

Mobilyaları Londra'dan gelmiş, yüzme havuzlu İstanbul'un bu dev ve yeni oteli Belgrad'daki "kasvetli" Moskova Otel'inden sonra onlar için bir cennettir. Yedinci kattan akşam Boğaz'ı ve gemilerin ışıklarını izlerler, alacakaranlığın "kat kat paslı pembe ve gri rengi" onları büyüler.

da öncesine. Her ne kadar bu satırları yazarken masamdaki sepia kartpostalla yetinmek zorunda olduğumu bilsem de...

"İstanbul Hilton" antetli mektup

Bu düşüncelerle Hatchards'ın raflarını karıştırırken, Mrs. Dalloway'in silüetini bir Londra sabahında vitrinde duran *Cymbeline*'i inceler gibi görürken, güneşin bunaltıcı sıcağından, kışın ise hiddetli gazabından korkmamam gerektiğini bu mevsim sapmasında kendime anımsatırken, Discobolus'un elindeki o disk kadar ağır bir kitap cildine rast geliyorum. Kitabın arka kapağına basılı "İstanbul Hilton" antetli bir mektup, Guermantes'ların Paris'teki evinin kapısı önündeki taş ayağı takılan Proust'un kahramanının yaşadığı tezahür vak'ası gibi, beni de bir anda Londra'dan İstanbul'a, Piccadilly'den koparak pek çok defa Nişantaşı-Taksim arası yürürken önünden sık sık geçtiğim İstanbul Hilton Otel'i'ne götürüyor. Zira yüzlerce yazışma arasından kitabın arka kapağını süslemek için seçilmiş olan bu mektup, önümüzdeki sene doğumunun 100. yılı kutlanacak olan İngiliz besteci Benjamin Britten tarafından 1 Aralık 1955'te Shakespeare'in oyununa da konu olan Kelt kralı Cymbeline ile adaş -Gustav Holst'un kızı Imogen'e İstanbul Hilton'dan yazılmış. Britten'in seçme mektupları serisinde 1952-1957 yıllarını içeren bu dördüncü cildi (Ed. Philip Reed, Mervyn Cooke & Donald Mitchell, *Letters from a Life The Selected Letters of Benjamin Britten Volume Four 1952-1957*) içimdeki endişeleri, mevsimi, zamanı ve bulunduğum yeri kafamda bir tarafa iterek, kim bilir belki de Rudyard Kipling, ya da Oscar Wilde'in bir zamanlar oturduğu, Hatchards'ın antika koltuklarından birine oturarak yavaşça okumaya başlıyorum.

6-7 Eylül olaylarının hemen ardından gerçekleşen ziyaret

"Tam anlamıyla Doğu'dayız artık - bu inanılmaz yeni ve pahalı otelde odamız Boğaz'ın ötesinden Asya'ya bakıyor ... İlk anda insanı ezcek kadar devasa bir yer ve pek çok camiiinin inanılmaz güzelliği ve her şeyin üstünde Ayasofya dahi, henüz beni buraya alıştıramadı. İnsanlar arasındaki sınıf ayrımı ürkütücü" diye aktarıyor Britten, Imogen Holst'a, hayat arkadaşı tenor Peter Pears ile bir gün önce vardığı İstanbul'a dair ilk intibalarını. Pears ise aynı mektubun sonuna eklediği kısa notta o gün muhteşem Ayasofya'yı ziyaret ettiklerini, 4 Aralık Pazar günü sabah saat 10'da ise Yunan Bizans ilahileri dinleyeceklerini, ama 3 ay önce şehirde yaşanan kargaşa ve çatışmalardan dolayı tahrip edilen

pek çok kiliseden ötürü umutsuz olduğunu kaydeder. Ardından da modern Türk bestecileri konserine katılmaları planlanmıştır. "Acaba nasıl olacak?" diye yazar Pears.

Mektuptan da anlaşıldığı üzere Britten ve Pears İstanbul'a, başta Rumlar olmak üzere, gayrimüslim azınlığın dükkân, ev ve ibadethanelerinin tahrip edilerek yağmalandığı esef verici 6-7 Eylül olaylarının hemen ardından gelmişlerdir. Şehirde gerginlik hâlâ hat safhadadır ve bu yüzden de çevrelerine karşı ilk intibalarının üzerlerinde karmaşık ve sıkıntılı bir ruh haline sebebiyet verdiği görülür. Yugoslavya'da yorucu ve yoğun bir konser turnesinin hemen ardından, biraz da dinlenmek için geldikleri İstanbul'a Belgrad'dan uçakla bir saat erken ve yağmurlu 30 Kasım günü vardıklarında, Pears'ın aktardığına göre havaalanında onları karşılamaya gelen kimse yoktur. Gizli ajan olduğunu düşündükleri genç bir Türk adam onlara taksi bulmakta yardımcı olur. Henüz Haziran ayında açılmış ve yolları dahi bitmemiş olan Hilton'a çamur içerisinden zar zor ulaşmayı başarırlar. Mobilyaları Londra'dan gelmiş, yüzme havuzlu İstanbul'un bu dev ve yeni oteli Belgrad'daki "kasvetli" Moskova Otel'inden sonra onlar için bir cennettir. Yedinci kattan akşam Boğaz'ı ve gemilerin ışıklarını izlerler, alacakaranlığın "kat kat paslı pembe ve gri rengi" onları büyüler.

Britten ve Pears Türkiye'de toplam on iki gün kalırlar. İstanbul'un yanısıra dört gün de Ankara'da temaslarda bulunurlar ve ardından 11 Aralık'ta Hindistan'a devam ederler. Esasında bu ziyaret, Yugoslavya, Türkiye ve Hindistan'ın yanısıra, Singapur, Endonezya, Hong Kong ve Japonya'yı da kapsayan beş aylık büyük bir turnenin parçasıdır. Seçme mektuplar cildinde Türkiye intibalarına dair pasajlar ise daha ziyade Hindistan'dan kaleme alınan mektuplarda göze çarpar. Nitekim Roger Duncan'a Bombay'deki Taj Mahal Otel'i'nden yazdığı 19 Aralık 1955 tarihli mektubunda Britten İstanbul ve Ankara'dan bahsederken daha önce Türkiye'ye dair pek fazla bilgileri olmadığını itiraf ederek, ziyaret öncesi ödünç aldıkları kitaplardan ülke tarihini kısa sürede kavramaya çalıştıklarını aktarır; İstanbul, başkent Ankara'ya göre çok daha büyük ve heyecan verici bir şehirdir. Türkler ise "Orta Asya'dan gelerek Viyana'ya kadar ilerlerken fethettikleri topraklarda hiç bir zaman yerel halkı kendi bünyelerine alarak asimile etmedikleri için" 6-7 Eylül Olayları sonrası ortamın havasını soluyan Britten'a göre ülkede yaşayan "Yunanlı, Ermeni, Musevi, Hıristiyanlar ve başkaları"nın durumları "hâlâ kaynayan bir çaydanlığın kapağında oturuyor" gibidir. Otellerinin etrafında dolaşan askerler yaşanan çatışmalar sonrası tansiyonun ne kadar yüksek olmaya devam ettiğinin bir gös-

Leyla Gencer, 1955

tergesidir. Ama bütün bunlara rağmen İstanbul, mektubunda altını çizdiği gibi, “muhteşem” bir şehir olup, inanılması güç şeylerle doludur. Ayasofya’nın yeniden gün ışığına çıkmaya başlayan mozaikleri bin yıl öncesinin tazeliğiyle Britten’i bilhassa etkilemiştir. Ancak zaman zaman içine karamsarlık hisleri gelir; genel olarak etraftaki insanların fakirliği, pislik ve her işte organizasyon bozukluğu -bilhassa Yugoslavya’dan sonra- onun için büyük bir şok olmuştur.

Ankara Operası’ndaki temsil ve Leyla Gencer ile tanışma Britten ve Pears 5 Aralık’ta uçakla Ankara’ya geçerler. Şehir karlar altındadır. Aynı akşam iki yüz kişinin bulunduğu büyük bir diplomatik resepsiyona katılırlar. Ertesi günü verdikleri resitalin ardından Hitit Müzesi’ni (bugünkü Anadolu Medeniyetleri Müzesi) gezerler; bilhassa bu müzede gördüğü asırlık heykeller Britten’a çok çarpıcı gelir. Aynı akşam ise Ankara Operası’nda Verdi’nin **Maskeli Balo** temsiline katılırlar. 9 Aralık’ta Lord Harewood’a yazdığı mektubunda Britten operadaki izlenimlerini “üzücü bir tecrübe” olarak özetlemektedir. “Bazı iyi sesler ve koro - ama, ah, şef ve prodüksiyon. Her yerde durum aynı. Malzeme iyi, ama kötü kullanılıyor. Çok bunaltıcı. Burada bir soprano var, yere göğe koyamıyorlar, muhakkak duymuşsundur - Leyla Gencer. İyi bir hanım (onunla öğlen yemeği yedik), akıllı ve son derece hırslı - İtalya ve Trieste’de sık sık söylüyor - ama hakkında hüküm vermek o akşam tam formunda olmadığı için mümkün olamadı. Ama ona dikkat et - büyük bir şahsiyet. Kuvvetli, iyi bir ses (küçük bir tiyatrodan), ama sahne hâkimiyeti ve temsil pek acemice (fakat bu kolayca düzeltilebilir), ama bence gayet sağlam bir teknik.” Enteresan bir talihtir ki seneler sonra, 1979-80 sezonunda, Piccola Scala’da **Albert Herring** sahnelendiğinde Leyla Gencer kariyerinde canlandırdığı tek Britten karakteri olan Lady Billows rolünde söyleyecektir.

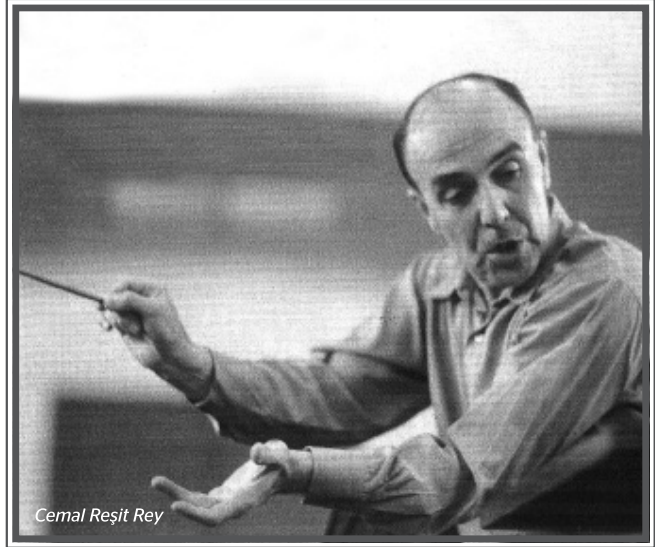
Britten’in Cemal Reşid Rey’in eserlerini İngiltere’de yayımlatma girişimi

1955’te Britten’i Türkiye’de etkileyen en önemli unsurun karşılaştığı genç insanların müziğe -kendi ifadesiyle “bizim Batı müziğimize”- karşı olan coşku ve hevesliliğidir. Geleneksel Türk müziğini, Hint müziğinin aksine, “zayıf” ve “sıkıcı” olarak algılar. Yaşlı neslin geleneksel eserleri tercih ettiğini, gençlerin ise çağdaş Batı müziğine yöneldiğini ve bunun da jenerasyonlar arasında sorun yarattığını dile getirir. Bazı Türklerin bu çağdaş akımların uygulanmasında başarılı olduklarını da kaydeder; hatta Roger Duncan’a İstanbul’da tanıştığı bir besteciden çok etkilendiğini ifade ederken “Çok iyi bir besteciyle tanıştım: Cemal

Burada bir soprano var, yere göğe koyamıyorlar, muhakkak duymuşsundur - Leyla Gencer. İyi bir hanım, akıllı ve son derece hırslı - İtalya ve Trieste’de sık sık söylüyor - ama hakkında hüküm vermek o akşam tam formunda olmadığı için mümkün olamadı. Ama ona dikkat et - büyük bir şahsiyet.

Reşid. İngiltere’de eserlerini yayımlatmaya gayret ediyorum” diye yazar. Bir an Benjamin Britten’i Cemal Reşid Rey’in eserlerini İngiltere’de yayımlatmak için girişimde bulunurken hayâl ediyor ve “inanılmaz” diye düşünüyorum kendi kendime. Britten gerçekten de sözünde durmuş ve meşhur nota yayınevi Boosey & Hawkes’un direktörü Anthony Gishford’a 29 Aralık 1955’te yazdığı mektupta Cemal Reşid’in notalarının eline geçip geçmediğini sorarak “umarım eserlerini [basmayı] düşünürsünüz” demiştir. Ancak bundan sonraki gelişmelere dair bilgi yoktur.

Britten, Cemal Reşid’in yanı sıra bir de on iki yaşında müthiş derecede istikbâl vaad eden bir çocukla tanıştığını yazar. “Eğer hayattaysa şu anda 70 yaşları civarında olması gereken bu genç çocuk kimdi?” diye düşünüyorum.

Cemal Reşid Rey

İstanbul ve Ankara’da verilen üç muhteşem resital

Britten ve Pears Türkiye’de üç de resital verirler. 6 Aralık’ta Ankara Devlet Operası’nda, 10 Aralık akşamı İstanbul Şehir Orkestrası sanatçıları için özel bir temsilde ve 11 Aralık sabahı da İstanbul’dan ayrılmadan birkaç saat önce o yıllarda klasik müzik konserlerinin verildiği Şan Sineması’nda dinleyicilerle buluşurlar. Bu resitaller hakkında Britten “Konserlerimiz muhteşem başarılı geçti ve susamış bir insana bol miktarda şampanyaya

İstanbul, mektubunda altını çizdiği gibi, “muhteşem” bir şehir olup, inanılması güç şeylerle doludur. Ayasofya’nın yeniden gün ışığına çıkmaya başlayan mozaikleri bin yıl öncesinin tazeliğiyle Britten’i bilhassa etkilemiştir.

**“Çok iyi bir besteciyle tanıştım:
Cemal Reşid. İngiltere’de eserlerini
yayımlatmaya gayret ediyorum”**

vermek gibi bir şeydi” diye yazar. Türk gazeteleri de aynı derecede heyecanlıdır bu ziyaretten; hem de bugün benzer kalibrede bir ziyaretin bulamayacağı kadar geniş yer bulduğu görülür genel basında. 20 Kasım 1955 tarihli *Milliyet* gazetesi “Dünyaca tanınmış iki İngiliz musikişinası Türkiye’ye geliyor” şeklinde manşet atar ve “Benjamin Britten muasır İngiliz kompozitörlerinin en kuvvetlisi olup İngiliz musikisi alanında gösterdiği parlak başarı bakımından belki de Purcell’den sonra gelmektedir” diye yazar. Gazetenin bildirdiğine göre iki müzisyeni Türk “Maarif Vekâleti”, yani Milli Eğitim Bakanlığı davet etmiş olup Ankara’daki konserin “Türk tiyatrosu mensuplarının dul ve yetimlerin menfaatine” verilmesi planlanmıştır. Aynı gazetenin 1 Aralık tarihli sayısında da Hulki Saner, Britten ve Pears’in mektuplarında da ifade ettikleri gibi, müzisyenlerin iki kıta üzerinde oturan bir şehirde bulunuyor olmalarının heyecanını dile getirir: “İngiltere’nin belki de dünyanın en büyük opera bestecisi Hilton otelinin penceresinden Üsküdar’a doğru baktı ve ‘Hayatımda ilk defa Asya’yı görüyorum’ dedi. Hakikaten Benjamin Britten şimdiye kadar Amerika ve Avrupa’da dolaşarak muhtelif konserler vermiş, fakat Asya’ya geçmek hiç kısmet olmamıştı.” diye yazar.

Hulki Saner’e verdiği demeç

Hulki Saner, Britten’a “Bu kadar eserin ilhamı nasıl geliyor? İstendiği zaman ilham gelip beste yapılabilir mi?” sorularını sorar. Britten gülerek şu cevabı verir: “Benim ilhamım bir dolapta asılı yüzlerce elbiseye benzer. Hangisini kullanmak istersem dolabın kapağını açar onu alırım. Bence bir eser evvelâ fikir olarak kafada hazırlanmalı, sonra nota ya alınmalıdır.” Saner, Britten’ın bu düşüncesini anlatmak için verdiği güzel bir örneği de okurlarına aktarır: “Büyük İngiliz şairi Eliot’a en büyük şiirlerinden birini bitirip bitirmediğini sormuşlar. Tamamen bitti, yalnız henüz sözlerini yazmadım diye cevap vermiş”. 1955 yılının *Milliyet*’ini açıp Britten’ın İstanbul’daki demecini T. S. Eliot anekdotuyla Türk okurlara aktardığını okumak kim bilir nasıl bir duygu olmalıydı? Geçmişten geleceğe insanlar farklı umutlarla bakıyorlar, ama geçmiş de, gelecekte geriye bakıldığında, geçen elli yedi sene içerisindeki o değişim sürecinin yarattıkları içerisinde bir o kadar farklı gözüküyor mu, aynen Proust’un gece lambasının üzerinde düşen, alevin her titremesinde değişen, o değişken gölgelerde algıladığı Geneviève de Brabant’ın kalesi gibi?

Britten’ın bir de şöyle bir dileğini Saner okurlarıyla paylaşıyor: “Benjamin Britten 10 senede 8 büyük opera bestelemiş. Bunların hepsi İngilizce. Yalnız operalarının dünyanın başka memleketlerinde oynandığı zaman o memleketin lisam ile söylenmesini tercih ediyor. Ankara Operasında da kendi eserlerinin biri Türkçe olarak oynanursa pek memnun kalacağım heyecanla belirtiyor”. 16 Nisan 2011 akşamı Süreyya Operası’nda İstanbul’da ilk defa bir Britten operası olarak oynanan *Kötülüğün Döngüsü* (*The Turn of the Screw*) prömiyerine katıldığımda İngiliz

MİLLİYET GAZETESİ

ARŞİVİ

ARALIK 1955

BENJAMİN BRİTTEN KÜPÜRLERİ

Benjamin Britten konser verecek

Dünyanın en büyük Opera bestecisi sayılan meşhur İngiliz san’atkarı konserlerini Tenor Peter Pears’le birlikte verecek

Maarif Benjamin Britten (sola), Peter Pears (sağ) beraber

İtalyan Vekili

Ankara’ya giden Ce...

Adliye’ye verildi

Adliye’ye verildi

Dünyaca tanınmış iki İngiliz musikişinası Türkiye’ye geliyor

Klasik müziğin ustalarından olan İngiliz sanatçıları Maarif Vekâletinin himayesinde Ankara ve İstanbul’da konserler verecekler

Dünyanın en büyük Opera bestecisi sayılan meşhur İngiliz san’atkarı konserlerini Tenor Peter Pears’le birlikte verecek

BULUNSUN!

2,5 lira yüzünden bir kişi öldürüldü

MAARİF

Benjamin Britten ve Peter Pears konseri

FEDAKAR

MAARİF

MAARİF

Benjamin Britten ve Peter Pears konseri

MAARİF

Benjamin Britten ve Peter Pears konseri

MAARİF

Benjamin Britten ve Peter Pears konseri

*“Konserlerimiz muhteşem başarılı geçti ve
susamış bir insana bol miktarda şampanya vermek gibi bir şeydi.”*

bestecinin böyle bir dilekte bulunduğu habersizdim; eser orijinal İngilizce dilinde oynandı, ama Britten Türk sanatçıların kendisinin bu meşhur operasını yarım asır sonra böyle başarılı bir şekilde yorumlayacaklarını bilse herhalde bundan büyük mutluluk duyardı. Aytaç Manizade'nin sahneye koyduğu bu prodüksiyondaki performans kalitesi, özgün dekorlar, orkestra ve sanatçıların başarılı yorumu, son derece titizlikle hazırlanmış olan program kitapçığının kapsamlı bilgileri ve görselleri, sayfalarını çevirirken karşıma çıkan Rye'deki Lamb House'un siyah beyaz fotoğrafı, zaman zaman bahçesinde kitap okuduğum, evime çok yakın, Henry James'in bu tarihi evinde geçirdiğim öğle sonralarını hatırlatırken, ülkemizde opera sanatının hudutlarının ne kadar da genişlediğini mutlulukla bana gösteriyordu.

Şan Sineması'ndaki unutulmaz, son resital...

Londra'nın Hatchards'ında tesadüfen elime aldığım bir kitap beni işte böylesine geçmişlere, 1955'lerin İstanbul'una gö-

türmüştü. 1500 dinleyicinin katıldığı Şan Sineması'nda Britten ve Pears'ın 11 Aralık Pazar sabahı vermiş oldukları resitali hayâl etmek inanılması güç bir duyguydu belki, ama Hulki Saner'in ertesi günü, 12 Aralık'ta, *Milliyet*'teki “Sanat Haberleri” köşesine taşıdığı konserin heyecanını soluyabilmek ve en önemlisi gerçek sanatçı hayatının ağırbaşlı tevazu boyutunu çizdiği o tabloda hissedebilmek hâlâ mümkündür:

“Şimdiye kadar İstanbul'da bir çok dünya ölçüsünde sanatçı dinledik. Fakat bu sanatçılar çoğu zaman her türlü halk tarafından sevilmesi garanti olan bir programla karşımıza çıkıyorlardı. Halbuki Benjamin Britten ve Peter Pears, İstanbullulara gerçek bir şan resitali programı sunmakla yetindiler. Avrupa ve Amerika'da bile az bir dinleyicisi olan bu programı öyle bir sanat bütünlüğü içinde icra ettiler ki, salonu dolduran 1500 kişiyi büyülediler adeta. Programın ilk kısmı İngiliz bestecisi Purcell'in eserleriyle başladı. 17 nci asrın klâsik formunda yazılmış olan bu eserler, tenor Peter Pears tarafından ağır, sade ve derin ifadeli bir üslûpta söylendi. Büyük İngiliz tenorunun opera için yaratılmış volümlü ve tınlayan bir sesi yok. Fakat bu tip şarkıları söylemek için tam bir gırtlak ve nefes kontrolüne sahip. Daha doğrusu sanatçı, tanrı tarafından gırtlığına verilmiş bir ses güzelliğini göstermek için sahneye çıkmıyor. Ana gayesi sözlerin yardımından faydalanarak sesini de kullanıp müzik yapmak, şan sanatının en güç tarafı olan bu tarzın dünyadaki en başarılı artistlerinden biri muhakkak ki, Peter Pears'dir. Konserde Peter Pears'e piyano ile Benjamin Britten refakat ediyordu. Besteci kendi eserlerinde olduğu kadar diğer parçalarda da dinlemek bir zevk oluyordu. Sanatçı tenora yalnız büyük bir titizlikle refakat etmiyor, aynı zamanda başlı başına bir piyano konseri dinletiyordu sanki. Benjamin Britten'in besteciliğine ilk örnek birbirini takip eden yedi şarkı oldu. Mikelanj'n yazdığı sözler üzerine bestelenen bu eser İtalyanca olarak söyleniyor. Besteci bu eserle yalnız muhayyile [hayâl gücü] kudretini göstermekle kalmamış eski İtalyan müziğini İngiliz duygusu içerisinde modern teknikle birleştirmiş. Yani asırları birbirine bağlayan bir deha görünüşü seziliyor bu eserde. Konser yine Benjamin Britten'in aranje ettiği İngiliz halk şarkılarıyla bittiği zaman salonda bulunanlar iki “büyük adam” dinlemenin heyecanı içerisinde idiler. İstanbullulara unutulmayacak bir sanat günü yaşatan bu iki “büyük adam” sahnede alkışlara mukabele ederken hareketlerinde pek alışmadığımız bir şey göze çarptıyordu: Tevazu”.

O devir İstanbul dinleyicisini belki de en çok göstermiş olduğu tevazuyla etkileyen Britten, Türkiye'de bulunduğu süre içerisinde *Timpani piece for Jimmy* başlığını taşıyan ve seçme mektupların dördüncü cildinde tamamı faksimili olarak yayımlanan, İngiliz timpani ve perküsyon sanatçısı James Blades için piyano eşlikli kısa bir de timpani parçası kaleme almıştı. Hatchards'ın kapısından çıkıp Olimpiyat ülkelerinin bayraklarıyla süslü Londra'nın kozmopolit kalabalığına karışırken ve akımda hâlâ İstanbul Hilton antetli sararmış o mektup sayfası ve Britten'in “çok iyi bir besteci” olarak tanımladığı Cemal Reşid'in eserlerini İngiltere'de yayımlatmak için yapmış olduğu samimi girişimleri varken, eskrim yapmak yerine -belki de bu gibi örneklerden ilham bularak- önümüzdeki engembeli maratondaki koşuyu, bir bayrak yarışı felsefesiyle bizler devam ettirmeliyiz, diye kendi kendime düşünüyorum ve baston şemsiyemi açarak yoluma devam ediyorum. **A**

KAYNAK

Ed. Philip Reed, Mervyn Cooke & Donald Mitchell, Letters from a Life The Selected Letters of Benjamin Britten Volume Four 1952-1957, The Britten-Pears Foundation, 2008

